

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาผล กระทบจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อผู้อยู่อาศัยโดยรอบ :
กรณีศึกษาเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร โดยมีระเบียบวิธีและขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ โดยในเบื้องต้นเป็นการศึกษา ค้นคว้าข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ เช่น ความหมายและประเภทของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ แนวคิดการเลือกทำเลและที่ตั้ง ผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้นจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ รวมทั้งข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ จากเอกสาร บทความ งานวิจัย และแนวคิดที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

2) สัมภาษณ์สภาพแวดล้อม และลักษณะทางด้านกายภาพของร้านค้าปลีก ขนาดใหญ่ ในพื้นที่ศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาวงศ์สว่าง และพื้นที่บริเวณ ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ เทสโก้ โลตัส ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาประชาชื่น โดยดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยภาพถ่าย รวมทั้งลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อผู้อยู่อาศัยโดยรอบ

3) สัมภาษณ์พฤติกรรม การใช้บริการร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ของผู้อยู่อาศัยโดยรอบ รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อ ผู้อยู่อาศัยโดยรอบ โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 16

4) รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจลักษณะทางด้านกายภาพของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ และใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนะมาตรการควบคุมร้านค้าปลีกขนาดใหญ่

5) สรุปผลการเสนอแนะมาตรการควบคุมร้านค้าปลีกขนาดใหญ่

3.1 การเลือกกรณีศึกษาและพื้นที่ศึกษา

ในการเลือกพื้นที่ศึกษาเขตบางซื่อนี้ เนื่องจาก จากลักษณะพื้นที่ดังกล่าว มีจำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากรมาก จึงทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีความต้องการการบริโภค และซื้อสินค้าจำนวนมากด้วย รวมทั้งพื้นที่ศึกษามีที่ตั้งอยู่ระหว่างพื้นที่อยู่อาศัยและแหล่งงานหรือ

ศูนย์กลางเมืองอย่างกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง เช่น เขตจตุจักร เขตหลักสี่ และจังหวัดนนทบุรี ถือได้ว่า เขตบางซื่อมีลักษณะ เป็นทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมต่อการตั้งร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ตามลักษณะ ปัจจัยการเลือกที่ตั้งของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ที่ได้ทำการศึกษาข้างต้น โดยในปัจจุบันมีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ที่เปิดให้บริการในพื้นที่ศึกษาจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาวงศ์สว่าง และเทสโก้ โลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาประชาชื่น แสดงให้เห็นว่าการขยายตัวของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่มีแนวโน้มการเลือกที่ตั้งในพื้นที่ที่มีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงพื้นที่ดังกล่าว และตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งชุมชนหรือที่อยู่อาศัย จึงมีความเหมาะสมที่จะเลือกพื้นที่ดังกล่าวมาเป็นตัวอย่างในการศึกษา

นอกจากนี้ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในเขตบางซื่อมีจำนวนทั้งสิ้น 2 แห่ง ได้แก่ บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาวงศ์สว่าง และเทสโก้ โลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาประชาชื่น ซึ่งลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ทั้งสองแห่งมีความแตกต่างกัน จึงอาจทำให้เกิดผลกระทบที่แตกต่างกันด้วยทำให้การเสนอแนะมาตรการทำได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

3.2 การเลือกกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในเขตบางซื่อ โดยในการศึกษาค้างนี้ได้ทำการศึกษากลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาวงศ์สว่าง และเทสโก้ โลตัส ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาประชาชื่น ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ทั้ง 2 แห่งโดยตรง เพื่อกำหนดขนาดประชากรที่แน่ชัดและนำไปใช้เป็นข้อมูลการวิเคราะห์พฤติกรรมและความคิดเห็นของผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ จึงได้กำหนดขอบเขตของประชากรผู้อาศัยอยู่โดยรอบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ จ การตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ ดังนี้

กลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบบริเวณ ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาวงศ์สว่าง มีจำนวนประชากรผู้อาศัยโดยรอบประมาณ 453 หลังคาเรือน

กลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบบริเวณร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ เทสโก้ โลตัส ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขา มีจำนวนประชากรผู้อาศัยโดยรอบประมาณ 714 หลังคาเรือน

จากจำนวนประชากรทั้ง 2 แห่งข้างต้น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,167 หลังคาเรือน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ด้วยตารางการสุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 286 ราย ในการศึกษาค้างนี้ได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 320 ราย ดังนี้

กลุ่มผู้อยู่อาศัยโดยรอบบริเวณร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ บีคี่ ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขา วงศ์สว่าง จำนวน 160 ราย (ดังภาพที่ 3.1)

กลุ่มผู้อยู่อาศัยโดยรอบบริเวณร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ เทสโก้ โลตัส ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาประชาชื่น จำนวน 160 ราย (ดังภาพที่ 3.2)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เก็บข้อมูลทุติยภูมิ คือ การรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลศึกษาเบื้องต้น ประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเอกสารจากสถานที่ราชการ รายงานการศึกษาและวิทยานิพนธ์ จากแหล่งค้นคว้าข้อมูลจากสถานที่ต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

2) เก็บข้อมูลปฐมภูมิ เป็นขั้นหลังจากการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ แบ่งออกเป็น 2 วิธีการ คือ การสำรวจภาคสนาม เป็นการสำรวจ สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ และการออกแบบสอบถาม เพื่อใช้สอบถามผู้ที่อาศัยอยู่โดยรอบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ตามขอบเขตพื้นที่ที่กำหนดข้างต้น ซึ่งเป็นการสอบถามเกี่ยวกับ ลักษณะประชากร และความคิดเห็น เกี่ยวผลกระทบที่เกิดขึ้นจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและแบบสอบถาม นำมา วิเคราะห์ และ นำเสนอในเชิงพรรณนา ผลกระทบต่อผู้ที่อยู่อาศัยจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ นั้น มีกระบวนการ วิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1) วิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในแต่ละพื้นที่ ถึง ลักษณะตำแหน่งที่ตั้งของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ เส้นทาง การเดินทางและการเข้าถึงร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ที่มีผลต่อผู้อยู่อาศัยโดยรอบ เพื่อทราบถึงต้นเหตุของปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่

2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package the Social Science (SPSS) เป็นวิธีการทางสถิติ ในการวิเคราะห์พฤติกรรมและความคิดเห็นของผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบต่อร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ มีประเด็นในการวิเคราะห์ดังนี้

(1) ความคิดเห็นและพฤติกรรมของผู้อาศัยอยู่โดยรอบต่อร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ โดยใช้สถิติ ความถี่ และร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

(2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ โดยจะใช้ สถิติ ค่าเฉลี่ย ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายความว่า ส่งผลกระทบระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายความว่า ส่งผลกระทบระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายความว่า ส่งผลกระทบระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายความว่า ส่งผลกระทบระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายความว่า ส่งผลกระทบระดับสูงที่สุด

(3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการกำหนดที่ตั้งของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ โดยใช้สถิติ ความถี่ และร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

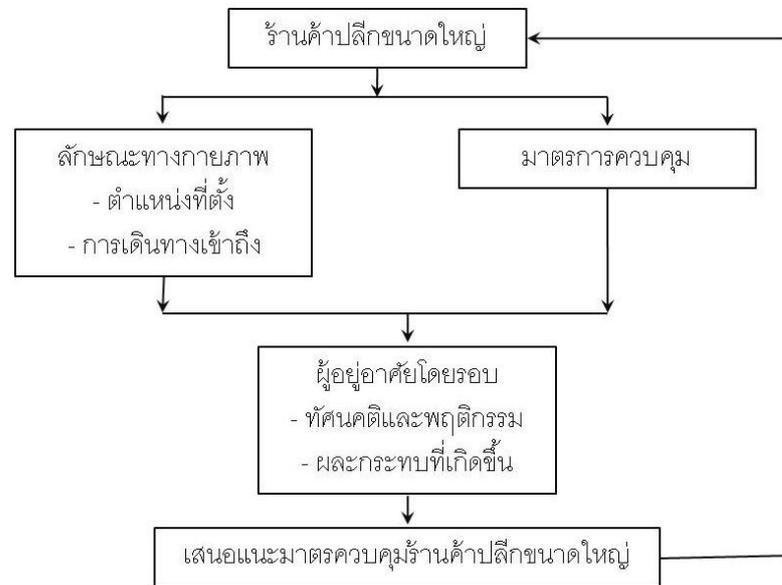
3.5 ข้อจำกัดในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ มีอุปสรรคและข้อจำกัดในการศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

1) การวิจัยครั้งนี้มีการเจาะจงพื้นที่กรณีศึกษาเพียงแห่งเดียว ซึ่งในความเป็นจริง อาจจะมีพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงและใกล้เคียงกับกรณีศึกษาข้างต้น ดังนั้นการกำหนดพื้นที่ศึกษาเพียงแห่งเดียวนั้นไม่สามารถศึกษาประเด็นปัญหาและผลกระทบได้ครบถ้วนและชัดเจนมากนัก

2) การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาในการศึกษาที่จำกัดเพียง 6 เดือน จึงทำให้การดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอนอาจใช้ระยะเวลาไม่เพียงพอในการดำเนินการ เนื่องจากงบประมาณ และบุคคลกรในการดำเนินงานน้อย

ภาพที่ 3.1
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 3.2
ขอบเขตพื้นที่กลุ่มประชากรของบิกซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาวงศ์สว่าง

ที่มา: บริษัท พอยท์ เอเชีย จำกัด, 2552.

ภาพที่ 3.3

ขอบเขตพื้นที่กลุ่มประชากรของทสโก้ โลตัส ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาประชาชื่น

ที่มา: บริษัท พอยท์ เอเชีย จำกัด, 2552.